

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serisori nefrancați nu se
primesc. — Manuscrise nu se
retrimet.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anulor:
In Viena: M. Dukas, Heinrich
Schialek, Rudolf Mosse, A. Oppel, J.
Nachfolger, Anton Oppel, J.
Zunneberg. In Budapesta: A. V.
Goldberger, Kalden Berant. In
București: Agence Ratan, Suc-
cursale de Roumanie; In Ham-
burg: Karoly & Leemann.

Prețul inserțiunilor: o seriă
garmond pe o colonă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o
seria 10 cr. sau 90 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII.

„Gazeta” ieșe în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
1. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 ar.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sânt
a se plăti înainte.

Nr. 130.

Brașov, Luni-Marți, 14 (26) Iunie

1894.

Măsurile contra Românilor.

Brașov, 13 Iunie v.

Victoria neașteptată, ce au rapo-
rtat-o guvernării ungarilor, cu con-
cursul Coronei, în cestiunea căsă-
toriei civile obligătoare, li s'a suită,
firesce, la cap și acum nu mai
este om pe lume, care să-i pōtă
convinge despre aceea, că politica
lor de maghiarizare nu este infali-
bilă.

De bine ce li-a succedat guver-
nementelor ungarilor a câștiga bă-
tălia în Camera magnaților, în fa-
vorea așa dîsului liberalismului, acum
se cred mult mai întăriți pentru
a trage toate consecențele acestei vic-
torii, aruncându-se cu totă forța și
vehemența asupra naționalităților,
ca să sugrume ori-ce mișcare în si-
nulă lor.

Inceputul l'a și făcut, precum
scim, ministrul de interne Hiero-
nymy față cu Români, dându asalt
asupra organizației partidei lor na-
ționale, a căreia existență și activi-
tate o află, din chiar senin, neba-
sată în lege.

Tote foile unguresci aprobă, fi-
resce, măsura ministrului de interne
și le pare rău numai, că ea a ve-
nit așa de târziu, dăr mai bine
târziu, decât nici odată, — esclamă
ele. Hieronymy a fost în drept să
disolve comitetul, dîc foile ungu-
resci, dăr nici el, nici antecesorii
lui n'au fost în drept să tole-
reze până acum netrebnițiile lui.

Ce să le faci? Ei așa cred, că
deca nu va mai exista comitetul
permanent al partidei naționale
române, atunci va fi era liniște în
țăr și mai ales în Ardeal, unde
ei cred, că numai comitetul a sus-
ținut focul agitației și al ne-
mulțămirei.

Adevărat, că nu toate foile ma-
ghiare sânt cu atăta încredere în
efectul măsurii de disolvare a lui

Hieronymy. Așa „Magyarország”,
organul lui Bartha, care cunoșce
cevași mai de aproape pe Români
ardeleni, deși se bucură grozav
asupra acestei măsurii, crede totuși,
că prințensa nu se va pute impe-
deca întru nimic agitațiunea; con-
ducătorii partidei, pe basa organisa-
ției ei, voru pute, ca particulari, să
esereze aceeași influență, ce o eser-
citară ca membri ai comitetului. Se
pōte dăr, dîce numita foiă, că ordi-
națiunea ministrului de interne a
spart numai o ușă deschisă, și de
aceea crede, că de-ocamdată n'a
avut, decât numai o însemnată
morală acea ordinațiune și că încă
de aci încolo guvernul va lua mē-
surii pentru a îndrepta situațiunea
creată de partida națională ro-
mână.

Cu alte cuvinte, se așteptă Un-
guri ardeleni și la alte mēsurii în
contra Românilor, ce voru urma
incă de aci încolo, după ce s'a fă-
cut începutul.

Se anunță, că ministrul Hiero-
nymy are de gând a da o rōtă prin
comitatele locuite de Români, ca să
se convingă cu ochii sei despre starea
lucrurilor. Deca scopul lui este
numai de a se informa asupra mē-
surilor, ce ar mai trebui să le ia
pentru suprimarea mișcării naționale
între Români, atunci mai bine
să nu facă nici o călătorie, ci să
continue politica despotică de șablon,
ce o pōrtă în comun cu soții sēi
Wekerle și Szilagy.

Dăr să rămănem la obiect și
să constatăm, că deja astăzi lumea
cultă europenă va înțelege pe de-
plin adevărata tendință și adevē-
ratul scop al noii persecuțiuni
maghiare.

Este cunoscut aș pretutindenii,
că legalitatea și dreptatea ungurescă
consistă în a face tuturor naționa-
litaților nemaghiare procesul de
înalță trădare. „In Ungaria”, scrie o

foiă din Triest, „fă-care este un
trădător de patriă, care nu se plēcă
dinaintea îngâmfarei maghiare. Ro-
mâni sânt trădători de patriă pen-
tru-că se apără în contra nelegalita-
ților și a volnicilor; sērmanii și
blăjini Slovaci sânt trădători de
patriă pentru-că—sânt Slovaci. Toți,
afară de Maghiari, sânt aș în Un-
garia trădători de patriă, și aceștia
nu se afirmă numai în foi, ci are
valore și în sala judecătorească, unde
dreptul trebuie să recedă, justiția stă
cu totul în serviciul politice; acela,
pe care șovinistii maghiari l'au de-
clarat de trădător de patriă, e de-
clarat vinovat de curtea cu jurați
maghiară și osendit...”

Când dăr lumea din monarchie
și dinafară este atât de bine in-
formată despre mersul lucrurilor
la noi, nu ne putem îndoi, că și
noua măsură despotică și escepțio-
nală a ministrului de esterne, luată
pentru nimicirea partidei nōstre, va
fi judecată ca ceea ce este, ca un
act ilegal al forței brutale, ca o
faptă dușmănoasă existenței națiunei
nōstre.

Avem dăr firma speranță, că
ascușul armei, cu care contrarii
noștri voiesc acum să lovescă din
nou în existența nōstră, se va întorci
în contra lor. Lumea îi va judeca
ca ceea ce sânt, ca pe nisce tirani
de rēnd, cari voru să-și înalțe stă-
pânirea pe ruinele libertății popōre-
lor, ce locuesc de o miie de ani
împreună cu ei, și cari au luptat
alături cu ei pentru apărarea, libe-
rarea și susținerea patriei.

Votarea în camera magnaților și foile maghiare.

Va fi interesant a schița aici pe
scurt păreri foilor maghiare asupra vo-
tului prin care s'a primit în camera ma-
gnaților proiectul căsătoriei civile obli-
gătoare.

Diarul guvernului, „Nemzet”, dîce că
cabinetul Wekerle dobândește un triumf
după altul, după aceea își exprimă bu-
curia, că direcțiunea antiliberală și conser-
vativă-reacționară a suferit o înfrângere.

Guvernamentalul „Magyar Ujság” iu-
bilă pentru victoria liberalismului și dîce,
că cele patru voturi prin cari a învins
liberalismul, au asigurat pacea țării, li-
niștea unui guvern mult iubit și esisten-
ța unui guvernul chemat a face mari
creațiuni. Astăzi nu mai ne e tēmă de
viitor etc...

„Egyetertés”, foiă kossutistă, care a
mers cu guvernul în această campanie,
vorbeste cu satisfacțiune de victoria rapo-
rtată, care, dîce, va umplea de bucurie
pe toți câți se însufleșesc pentru libertate
și egalitate de drept. Cei învingători ca-
și cei învinși, seiu acuma, că votul de aș
a alungat temerile de pericole interne și
că statul ungar acuma înarmat c'o au-
toritate mai mare și cu simpatia popōrelor
din afară (??) va să se opună lucrării
de submanare a factorilor dușmani statului.

„Pesti Nylo” incepe c'un „Te-Deum
Laudamus” și cântând apoi Hosana trium-
fului libertății sfîrșesc dîcend: „Incă mai
trăese Dumneșul Maghiarilor”.

„Magyar Hirlap” dîce, că modul în
care și-a folosit regele puterea sa nu va mări
numai iubirea fidelului său popōr maghiar
va întări vața dinastiei și va înalța numai
strălucirea coronei St. Ștefanului...

Opoziționalul „Házánk” dîce, că vic-
toria aceștia nu este a se mulțămii țării gu-
vernului, ci așei Coronei. Aceștia vaș a
fost folosită ca mijloc de agitațiune. Cei
15 magnați opoziționali, cari au lipsit
dela votare, au scusat absentă lor direct
cu provocarea la lealitatea, ce-o datoresc
tronului, și toate încercările conducătorilor
opoziției de „a-i convinge despre neutra-
litatea coronei, au fost zadarnice”.

Foiă apponyistă „Budapester Tagblatt”
constată, că guvernul a avut un succes,
căci era în joc existența lui. Acum după
ce s'a terminat comedia, și popōrul ma-
ghiar are în mână lucrul pentru care a
fost atăta de mult pro și contra, va vedē

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Escursiuni la munte, făcute după anul 1889.

de

Ioan Turcu.

Legea țării dispunea, ca linia de fron-
tieră marcată în an. 1888, între Ungaria și
România, în alt doilea an după marca-
rea ei să se reambulaze și să se autentice
prin o comisiune internațională, compusă
din partea ambelor state interesate.

Comisiunea instituită și-a și început
lucrarea sa încă în luna Iunie 1890,
din punctul „Triplex confinium”, dela mar-
gina Bucovinei, așa, că pe teritoriul fă-
cărui comitat, prin care trecea, lua parte
în comisiune din oficiu: fișpanul, vice-spa-
nul respectivului comitat și fisolgăbirul
cercului. Membrii permanenți ai acestei co-
misiuni — doi ingineri reg. de stat din
partea Ungariei, însosiți de membrii ofi-
cios locali ai comitatului Brașovului și de
membrii comisiunii din partea României,
au sosit cu lucrarea lor la Branț, pe te-
ritoriul comitatului Făgăraș, în 16 Sep-

tembre 1890. Pe teritoriul Comitatului Fă-
găraș, în locul vice-spanului, ca proto-
notar comitatensu am luat eu parte în co-
misiunea de reambulare.

Pe 16 Septembrie, fișpanul comitatu-
lui Făgăraș, Mihail Horvath și eu, ca
substitutul vice-spanului, am sosit la
Branț, unde în localul oficiului pretorial
de acolo ne-am întâlmit cu comisiunea so-
sită de pe teritoriul comitatului Brașov,
al cărui conducător era fișpanul acelui
comitat, d-l Mihail Maurer.

Din partea Ungariei mai era vice-
spanul Brașovului Julius Roll și ca mem-
brii permanenți ai comisiunii erau ingi-
nerii r. Schwarz și Alacs, cari porniseră
încă în Iunie din punctul „Triplex confi-
nium” de lângă Bucovina și dintre cari
cel din urmă, Alacs, spunea, că numai cu
vre-o 2—3 săptămâni se căsătorise mai
înainte de ce a fost ordonat, și a trebuit
să-și încēpă acest peregriu la munți.

Din partea României era numai ma-
iorul Constantin Brutus Segorceanu,
care a luat parte și la marcarea din
1888.

Fișpanul dela Brașov a predat, ăr

fișpanul din Făgăraș a primit lucrările
comisiunii pe teritoriul comitatului Fă-
gărașului, cari s'au și început în 17 Sep-
tembre 1890.

1. Buceciul.

În toamna anului 1890 pe aici a fost
timpul, încă de prin primele zile ale lui
Septembrie, totu ploios și rece, așa încât
în 17 Septembrie munții peste regiunea
lemnului erau albi de zăpada cea grosă ce-i
acoperea.

Noi aveam să eșim sus „La om”,
cotta 2508 metri, deci ușor își pōte în-
chipui ori și cine, că nu eram prea în-
cântați și însufleșiți pentru escursiunea,
ce aveam să întreprindem.

Buceciul și totă împregiurimea era
acoperită de nori, și tocmai când era să
plecăm, a început din nou o plōie mē-
runtă și rece. Era pe la 9 ore dimineața,
în 17 Septembrie 1890. Trebuia să plecăm,
căci astfelu era împărțit timpul, așa ne
făcuserăm programa.

Ne-am luat rămas bun dela fiș-
panul Mihail Horvath, care a rămas în
Branț, și încălecatu pe cai, așa prin plōia,
ce roua încă, am plecat la munte prin

comuna Șimon și pe plainul Guțianului
cătră frontieră spre vama din Guțian și
Strunga. După prânț, între 4 și 5 ore,
eram în Strunga pe culmea Buceciului, unde
spre partea României, în apropiere nemij-
locită de frontieră, este vama română.

Aci, la vama română, am aflat ac-
cum o casă de lemn, foarte bine și frumos
clădită, ca o vilă, cu ferestre înalte, o ga-
leriă largă înaintea odăilor și trei odăi de
locuit, dintre cari una servia ca locuință
ofțerului român de dorobanți, una dorobanților,
cari erau postați acolo, și a treia
era odaie pentru pasageri, cu șapte paturi.
Aci am rămas noii peste noapte.

Aci s'a mai prezentat la comisiune,
Negoescu substitutul prefectului român
din județul Dâmbovița și subprefectul
cercului Ialomița din România.

În 18 Septembrie, desu de dimineața,
încă înainte de-a ne fi sculat, ni s'a adus
îmbucurătoarea știri, că timpul s'a înseni-
natu atât de bine.

Pe la 7 ore eram gata de plecarea
cătră vărful Buceciului „La Om”. Am
încălecat și am plecat prin muntele
Colții, Strunga mică și Colțul Tapului,
pe partea României, totu pe lângă creșta Bu-

n curându ce are în mână: o nucă găunosă, ori aură curată!

Foia clericală catolică „Magyar Allam“ dice: „Nu suntem încă învinși nici convinși.“ Celu ce perde, celu ce cu amare suferințe și cu morțe torturătoare va plânge acestu proiectu, este Ungaria.

Disolvarea comitetului nostru centralu și pressa maghiară.

„Hazánk“ dela 23 Iunie scrie între altele:

...Deși ordinul acesta a venit puțin cam târziu, totuși îl luăm cu cunoștință cu multă satisfacțiune, căci mai bine este mai târziu, decâtă niciodată. In generalu este lucru de neînțelesu, că comitetul naționalu românū a lucratu în decursu de atâția ani fără de nici o piedecă, pe când elū nu numai, că n'a avut concesiune de a esista, ci a fostu opritu directu (Minciună — Caleg.).

De atunci și până la 1881 Comitetul acesta a funcționat numai ad hoc, cu ocazia alegerilor. Stabilu s'a constituitu comitetulū la 1881, și de-atunci, pe baza imputernicirii luate dela parlamentul românū deosebitu (Conferențele naționale) elū a organizatū și condusū, ca și unū guvernū românū, înțregū mișcarea națională română.

D-lu ministru de interne a lucratu forte corectū, când a disolvatū Comitetulū, căci în Ardealū nu pōte fi vorba de liniște, până când esista Comitetulū românū.

„Budapesti Hirlap“ dela 23 Iunie se exprimă astfel:

ceciului, amū ajunsū la „Vârful Bétrănei“, (cotta 3230 m.) unde este aședatū stēlpul de frontieră Nr. 185 și unde era deja peste totū o zăpadă grosă și tare inghețată.

Primiserămū curagiu, căci timpul era seninū, deși sufla unū vântu vehementu și grozavū de rece. Totū prin zăpadă călări amū înaintatū până de-asupra muntelui „Gaura“, la punctulū „Vârful Dómelorū“ (cotta 2403 m.), unde în linia de despărțirea apelorū este aședatū stēlpul de frontieră Nr. 184.

Se vedeau bine tōte vērfulū și munții din împrejurime, deși vântulū sufla pe cōstele munțilorū în susū neguricile, ce se

...Cetimū, că guvernulū a opritū funcționarea mai departe a Comitetului valahū din Sibiu, până când esistența sa nu va avē basă legală. Nimicu nu e mai ridicolū, decâtă aceea, că acestu comitetu ține sedințe, convocă adunări cu membrii verificați, și cu putere organizată dispune asupra causei poporului românū, fără ca să aibă statute aprobate de superioritate.

„Magyar Hirlap“ dice între altele: ...Nu este politicu seriosu cugetătoru, care se nu aprōbe dispozițiunea ministrului de interne.

„Magyarorszag“ dice următoarele: ...Acum în fine s'a opritū funcționarea „comitetului naționalū“. Asta a fostu forte corectū. Trebuie datū să înțelēgă conducătorilorū agitațiunii și poporațiunii românē, că nu numai singuratiche fapte ale acestui comitetu merită să fiā persecutate, ci că înțregū activitatea lui este ilegală.

Din camera magnaților. — Căsătorie civilă. In ședința dela 22 Iunie n. a Camerei magnaților s'a luatū în desbatere specială proiectulū de lege despre căsătorie civilă.

Din camera magnaților.

— Căsătorie civilă. —

Celu dintēiu vorbitorū a fostu primatulū Vaszary, care a repetitū declarațiā, că nu primesce nici unū felū de formă a căsătoriei civile.

Pe zăpadă, sub cerulū liberū, amū prânditū, căci în casă era loculū prea umedū și respingētorū.

După 12 ore amū plecatū înderētū, însă nu pe mucea Buceciului, pe unde amū urcatū, ci pe Ialomīța în josū, pe la biserica și Obirșia Ialomīței, și totū pe Ialomīța în josū pe lângă apă, amū trecutū printre stāncile de acolo la Schitū, unde amū cercetatū până la infundăturā peștera și mănăstirea, în care acuma se afla vre-o 5 pustnicū (cālugări) și apoi, continuândū drumulū mai departe, cam pe la 4 ore d. a. ne aflamū ērăși la Strunga, la vama română, unde amū rēmasū până în țina următoare.

(Va urma).

lulū sē sune astfelū: „proiectū de lege despre dreptalū matrimonialū civilū“.

Ministruulū Szilágyi cere, ca să se păstreze titlulū originalū, pentru-că intercalându-se cuvēntulū „civilū“ s'ar nasce confusiā, presupunēndu-se adecă, că statulū mai recunoșce și altū dreptū matrimonialū.

La votare amendamentulū primatului Vaszary a cădūtū cu 77 fațā de 99 voturi.

Discuțiā s'a învērțitū apoi pe lângă micū modificări. Esențiālā este numai propunerea contelui Andrásy Aladār, ce este a se intercala îndatā după § 40.

Acestū nou § a fostū primitū cu '114 contra 79 voturi.

In legăturā cu acestū §; Episcopulū Victorū Mihályi a propusū să se ștergā prima alineā a § 137 prin care se prejudecă dreptulū de judicaturā bisericescū în procesele matrimoniale.

In ședința dela 23 Iunie a camerei magnaților ministruulū-președinte Wckerle a cetitū ordinea lucrărilorū camerei.

A urmatū desbaterea asupra pensiōnării profesiorilorū confesionali. Episcopulū Szász Károly, a felicitatū proiectulū, ca pe unulū, care va contribui la înălțarea institutelorū de învățāmētū.

Ministruulū Eötvös Loránd: Cu bucuriā am auditū vorbirea d-lui episcopū Szász Károly, prin care a recomandatū acestū proiectū de lege, ca pe unulū, care este chiamatū de-a ridica nivelulū institutelorū nōstre culturale.

Din parte-mi tinū de lucru forte salutarū, că diferite confesiuni, corporațiuni, fiā-care după putința sa, însă cu același scopū, susținū școlē. Și eu credū, că fațā cu acestā, statulū are suprema datorință, ca după puterile sale, să ajute pe ori care corporațiune, biserice, confesiune, cari susținū școlē, ce stau deopotrivā în serviciulū scopurilorū țeri, ba statulū sē se nisuiascā chiar, ca școlēle aceste să atingā nivelulū recerutū de cultura advețatā.

In înțelesulū acesta, subsistența diferitelorū școlē o ținū de trebuinciosū pentru lungi timpuri.

Trădători de patriă?? Cum se face în Ungaria dreptū și dreptate, dice „Politik“ din Praga, și cu zelū se fabrică procese de înaltā trădare în-contra indiviților de naționalitate nemaghiară, despre acestā ne dă o icōnā forte instructivā țiarulū „Edinost“ din Triest, care scrie între altele:

„In Ungaria fiā-cine e trădătorū de

patriā, decâtă se se pleacă înaintea „ingām-fărū maghiare“. Romānii sūtū trădători de patriā, deōrece se apără contra volnicilorū ilegale; sermanii Slovaci sūtū trădători de patriā, pentru-că peste totū sūtū Slovaci; învățătorii slovaci sūtū mari trădători de patriā, deōrece își scriu numele lorū slovace după ortografiā slovacă.

Astfelū, dice la aceste „Politik“, stāmū cu „drepturile naționale“, pe baza cărorā ar trebui să se organizeze popōrele nemaghiare din Ungaria!

Atrocitățile gendarmilorū.

Din Deșiu se telegrafiezā, că Vineria trecutā, 10 (22) Iunie c., patru gendarmi au nāvilitū asupra casei preotului I. Popescu din Suciulū de josū, sub cuvēntū, de a-i face perchisițiā domiciliarā. Pe protū l'au legatū în lanțuri, l'au insultatū și batjocuritū, — l'au escortatū pe josū la casarna gendarmilorū din Suciulū de susū, fiindū silitū a merge între baionetele gendarmilorū, după trāsura sa, cale de vre-o 20 kilometri.

In casarna gendarmilorū, preotulū românū din nou a fostū insultatū, pālmutū, trasū de barbă și ținutū în bucătaria gendarmilorū.

Incă în aceeași țū, inteligența romānā în corpore s'a prezentatū, din acestū incidentū, la fișpanulū și la presidentulū de tribunalū, în timpū ce de altā parte ministrului ungurescū de interne încā i s'a arātātū casulū, protestândū solemnulū în contra acestorū sēlbātēcii asiaticē.

Protestulū pensionarilorū din Romānia.

Membrii „Societății pensionării“ au trimisū comitetului nostru centralū următorulū protestū din incidentulū sentinței brutale în procesulū Memorandumulū:

Astāți 5 Iunie 1894, subsemnații membrii de ambele sexe ai societății pensionarilorū, recunoscutā prin înaltulū decretū regalū No. 1638 din 31 Aprilie a. e., întruniți în adunarea generală extra-ordinară și împărțindū aceleași sentimente unanime ale Romānilorū de inimā, găsescū de a lorū datorii de a protesta cu tōtā energia contra inimiceii sentințe a juraților din Clușiu, sentință prin care Comitetulū naționalū compusū din cei mai de frunte și mai patrioți Romāni din Transilvania, au fostū condamnați la ani de închisōre.

Considerândū totū odatā, că în realitate prin acestū sentință, nu braviū martiri ai neamului românescū, ci însăși trufiā maghiară a fostū condamnatā, precum acestā rezultā din opiniā esprimatā de mai înțreaga presă europēnā, care condamnă acestū faptū fără cualificațiā la finele secolului presinte;

Considerândū, că acestā odiosā sentință a servitū multū sfinte cauze naționale nu numai Romānilorū, dēr și celorlalte naționalități nemaghiare din imperiulū vecinū, redesteptându-le sentimentele de naționalitate, libertate și egalitate de drepturi, grăbindū astfelū desnodāmētulū fatalū pentru Maghiarii, cari au devenitū ađi unū elementū de disordine în centrulū Europei civilizate doritoare de pace și progresū;

Vedēndū asemenea, că Maghiarii nemulțamiți de condamnarea membrilorū Comitetului naționalū au întreprinsū acum o nouā și sēlbaticā persecuțiā contra presei, a proțitorilorū, învățătorilorū și a studenței romāne din Transilvania, cari totuși sciu a se menținē la înălțimea misiunii lorū;

In vederea considerantelorū, ce pro-

cedu, aducem prin acesta omagiul nostru de iubire și de admirație atât eroilor și martirilor neamului românesc, aprigii luptători, precum și femeilor române din Transilvania, care prin abnegațiune, patriotism și sacrificii fără seamăn, au probat, că știu și vor ști încă la vreme de grea cumpănă să îmbrățească la luptă și sacrificii pe soții, părinți, frații și fiilor lor, urându-le tuturor să trăiască, spre a putea culege recolta sa cu cât drag și devotament au știut-o sămăna.

(Urmăză iscăliturile.)

SCIRILE PILEI.

— 13 (26) Iunie.

În camera magnaților s'a primită în 23 l. c. neschimbată proiectul asupra de-tragerii din circulație a 200 milioane note de stat. Îndată-ce se va sancționa legea, amândoi miniștri vor scote din circulație notele de un florin și le vor înlocui cu mărci de o coronă și mai târziu cu mărci de 1 fl. în argint.

Procesul de pressă. Procuratura su-premă din Budapesta a intentat procesul de pressă contra redacției lui „M. Estilap“, care într-un articol, din luna trecută, a declarat, că în biroului ministerului de agricultură sedd defraudanți și fumază în liniște țigări de Havannah.

Diecesa ortodoxă din Bucovina. Diarului „Galician“ vorbește într-un articol hotărât în contra împărțirii diecesei ortodoxe din Bucovina. Nimeni, dice numita foiță, nu s'a gândit la această; nici membrii din cercurile guvernamentale, nici Românii bucovineni. Nimeni nu are dreptul să împartă averea bisericeii ortodoxe din Bucovina, moștenită dela principii Moldovei. Tota întrebarea e numai un pium desiderium a politicilor, care încă n'au isprăvit cu latinisarea bisericeii unite din Galiția și care deja au aruncat ochiul și asupra bisericeii ortodoxe din Bucovina.

Congresul orientaliștilor. „Neue fr. Presse“ dela 21 Iunie primesc din Geneva următoarea telegramă: „Comitetul de organizare alu congresului Orientaliștilor a numit președinte de onore pe d-lu Frey, președintele confederației elvețiene, er vicepreședint pe Regele Carol al României, regele Oscar al Suediei, arhiducele Rainer și pe prințul Filip de Saxa-Coburg-Gotha. Tote universitățile europene sunt represintate, precum și trei universități din Asia și 10 din America. Până acuma sunt anunțați 382 membri.“

Casa lui Starcevič. Croații au hotărât, să facă conducătorul lor național Starcevič, ca prezent, o casă. Măne în 26 se va pune în mod solemn petra fundamentală, care serbare, după cum dicu foile croate, va fi unu congres al întregii națiuni croate.

Curia regescă din Budapesta își va ține ultimele ședințe începând de astăzi până în 28 Iunie n. c., când va lua vacanță de véră.

Rusia și prințul Bulgariei. Diarul rusesc „Svet“ crede a ști, că prințul Ferdinand a întreatat la St.-Petersburg, înainte de-a merge să ocupe tronul în Bulgaria, decă Rusia se împotrivesc la candidatură lui și că i-s'a răspuns, că Rusia nu are nimic în contra lui personală, dcr ca tratatele internaționale trebuie să fi observate. Numitul diar îndemna pe prințul să se alge încă odată în mod legal și declară, că acesta e singurul mijloc de-a satisface pe liberatorii Bulgariei, ai căror sentimente au fost atinse.

Spania și Marocul. Recunoșterea noului Sultan de către reprezentanții Franței, Angliei și Spaniei la Tanger a fost amânata. În cercurile politice se crede, că această amânare este datorită refuzului Germaniei, Italiei, Austriei și Belgiei, pentru a

agita în înțelegere cu Spania, și că această atitudine a puterilor a fost provocată din cauza obstrucției, ce întâmpină proiectul tractatelor de comerț în parlamentul Spaniei.

Regele Serbiei, Alexandru, a plecat în 23 la Constantinopol. Înainte de plecare a subscris ucasul, prin care în timpul absenței sale se transpune regenta asupra consiliului ministerial. La gară, înainte de pornirea trenului, regele salută pe arhiducele Iosif, care chiar atunci sosi la Belgrad și fu primit de exregele Milan.

La espoșia cooperativilor români din București, precum suntem informați, vor lua parte ca esposanți și meseriași români din orașul Lostru. Această laudabilă hotărere au luat-o ei în conferența de ieri, convocată de d-lu președinte alu Asociației meseriașilor români din Brașov. Esopoșia, precum șim, se va deschide la 14 (26) August a. c. Inițiatorul ei este d-lu deputat Butculescu, neobositul președinte alu cooperativilor români. Deși timpul este cam înaintat, nu putem în deajuns recomanda meseriașilor noștri, chiar în propriul lor interes, să participe și ei, pe cât numai se poate, ca esposanți la această esopoșie. Spesele, pe cât suntem informați, vor fi foarte reduse. Celor interesați le atragem atențiunea și asupra avisului, ce-lu publicăm mai jos.

O nouă mină de marmoră. Ni-se scrie: În hotarul comunei Bucova (comună curat română) în valea Hațegului, de către Zeican, s'a deschis Joi în 21 Iunie n. c. încă o mină (baia) nouă de marmoră albă ca néua. După cum spun specialiștii, această marmoră e așa de fină și frumoasă ca și cea de Carara. Deschiderea s'a făcută cu spesele d-lor Szelezky și Klein din Arad.

Esamenul publice la șola elementară capitală română ort. res. din Brașov se vor ține Mercuri, Joi și Vineri, în 15, 16 și 17 Iunie et. v. în sala cea mare a edificii gimnasiului din Groveră. Esercițiile gimnastice se țin: cu clasa a IV de copii în 16 Iunie dela 11—12 ore. Esercițiile în grădinărit se țin: cu cl. IV și V de copile în 15 Iunie dela 5—6 ore p. m. (escursiune în grădina șolei), cu cl. III și IV de copii în 16 Iunie dela 5—6 ore p. m. Lucrurile de mână ale copilelor din cl. II—V, precum și ale elevilor din internat, sunt espuse sub decursul esamenelor în sala de esaminare. Esamenul practic din economia casnică (menaj, croitorie, cusutul la mașină etc.) se ține cu evelele din internat în 19 Iunie dela 4—6 ore p. m. în localul internatului. Esercițiile în jocuri etc. se țin: cu copiii și copilele din șola froebeliană a bisericeii Sf. Nicolae în 29 Iunie dela 10—12 ore, tot în sala cea mare a edificii gimnasiului. Duminecă în 19 Iunie, după serviciul divin, se va încheia anul școl. 1893/94 cu cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor.

Petrecere. În Satulungu va arangia corpul pompierilor voluntari unu iubi, ce se va ține în grădina de berărie din Cernat a d-lui E. Jilk, în 1 Iulie, la casă de timp nefavorabil în 8 Iulie n. c. Inceputul la 11 ore a. m. Intrarea: locul I. 1 fl. 20 cr. de familie, 50 de persoană; locul II 20 cr. de persoană. Venitul e destinat parte pentru fondul „Găvrusă“, parte pentru fondul pompierilor.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Herman, 10 (22) Iunie 1894.

Domnule Redactor! Drept întregire a corespondenței mele din Nr. 126 alu „Gaz. Trans.“, privitoare la perchiștiunea domiciliară, ce li-s'a făcută economilor de aici Ioan Pipu și Silvestru Bârseanu, vină a Vă comunica, că încă în aceeași zi, 8(20) Iunie c., la orele 10 a. m., ambii acești economi au fost escortați pe jos la casarma gendarmilor în Prejmer, er de aci cu trenul la Brașov.

A doua zi după această batjocură, autoritățile ungurese, convingându-se de nevinovăția economilor arestați, s'au văduty silite să-i elibereze. Locuitorii peste tot, indeosebî însă familiile celor deținuți, avându în vedere și pășania unu Prejmeran, care pentru unu singur cuvânt, rostit, și acela în stare de beție, a fost osendit la o jumătate de an închisore, — s'au bucurat mult de liberarea lor.

Indignațiunea pentru batjocurirea în asemenea mod a acestor onorabili coluocitori ai noștri, e mare în popor, și nici că va reintra liniștea, pe cât timp nu se va afla misterialu denunțant. Ore pădurarul din Hărman, care e singurul Maghiar în această comună, să nu fi căpătut și elu instrucțiuni?

Se șvonesce, că nu vor scăpa nevisitați de gendarmi nici învățătorul David Pop și preotul Alexandru Dogar. Vom vedea! Gendarmii sunt ați stăpâni asupra liniștei și libertății noastre individuale — vor face cum le va plăce.

O lipsă de tact a lui Crispi.

Cu data de 21 Iunie se împărțesce din Roma următorul incident din Camera italiană:

Deputatul Imbriani face interpelarea, că ore este adevărat, că fica agitatorului Defelice a fost dată afară din Sicilia? — Ministrul-președinte Crispi își exprimă mirarea sa, că Imbriani dă creșmentu la ast-fel de basme. — Imbriani replică, că aci nu e vorba de unu basm. Lucrul i-s'a împărțit de o persoană competentă. — Ministrul-președinte Crispi: Ar trebui să fi dat ordin. Inș lucrul nu e adevărat. Familia și-a exprimat dorința de-a însoți pe condamnatul pe continent. — Imbriani: Dea Dumnezeu să fi așa. Onobile Crispi! Cugetă, că și D-Ta ai o fică! — Crispi (în ton forte iritat): Nu e fica unui criminal de rëndu. (Interupere șmotosă din partea stângă. Semne de mirare pe celelate bănci). Crispi își acopere fața cu mâinile și tace, Imbriani însă strigă: Acestei criminal de rëndu camera îi trimete salutările sale, și doresce, să-l vadă în ourendu în mijlocul ei!

Avisu.

Domnii industriași români, care doresc a participa la Esopoșia Cooperativilor din București, sunt invitați prin această, ca în timp de 8 zile să se anunțe subscrișului, dela care vor primi tote informațiunile de lipsă.

N. P. Petrescu,
preș. Asociaț. mes. rom. din
Brașov, Comisar alu
Espoșiei.

Literatură.

„Săteanul“ va fi numele unei reviste, ce va apăre din 1-a Sept. a. c. odată pe lună în broșuri de 4—5 coe și va cuprinde literatură populară în prosă și în poesiă. Scopul acestei reviste va fi de a aduna la un loc, după putință, totu materialul literaturii noastre populare, atât celu neapărut încă cât, și cel ce se află împrăștiat prin Calendarele și foile apărute până ađ. Numai esemplare abonate se vor tipări și adecă atâtea, câte se vor abona până la finea lui Iulie a. c.

Cei ce cunosc valoarea acestui material, sunt rugați a sprijini această întreprindere. Prețul pe an va fi 6 fl., séu 15 franci. Materialul (Poesii, colinde, bo-cete, snové, povești, mituri, glume, gâicituri, proverbe ș. a.) precum și abonamentele sunt a se trimite la redacțiunea revistei „Săteanul“ la adresa Ionu Popu-Reteganul Besztercze-Monor (Transilvania).

In tipografia „Universul“ din București (Strada Brezoianu 11) a apărut: **Viéța la Mahala** — D'avalma, de Marion. Form. 8^o de 159 pag. Prețul 1 leu séu 50 cr.; ediția de lux 2 lei (1 fl.). De ven-

zare la librăria Ciurcu în Brașov. — Broșura conține în total 30 de schițe din așa așa viață de mahala. Valoarea internă a acestor scrieri o indică în de-ajuns numele d-lui Marion, care prin variile sale publicațiuni, scrise într-un stil ușor și plăcut, este bine cunoscut ceritorilor români.

A apărut Nr. 27 alu fıiei literare „Neue Revue“ din Viena cu următorul cuprins: G. Ferrero: Das neue Italien IV; C. Wengraf: Das Mädchen aus gutem Hause; Rusticus: Der nationale Bund gegen Wettspiele in England; R. Heiberger: Richard Wagner's Vorbilder; Ch. Leroy: Die Freunde; Theater u. Literatur. Miniaturbilder.

SCIRI ULTIME.

Paris, 24 Iunie. Diarele franceze „Le Temps“, „Journal des Debats“, „La Justice“, „La France“ și „Republique française“ inferză în termeni forte energici *suprimarea partidului român național*. Asemenea și diarele englese, belgiane, germane și italiene se ocupă cu această ordinațiune volnică a ministrului unghuresc de interne.

Sciri telegrafice.

Lyon, 25 Iunie. Președintele republicei, Carnot, pe când voia să mérgă er ia teatru, a fost atacat de unu individ și rănit cu unu cuțit. Carnot, primind mai multe rane, a murit ađ nôte. Atentatorul a fost arestat. Elu se numesce *Giovani Santo*. Consternațiunea e mare. *Esistă mari temeri de urmările acestui eveniment.*

DIVERSE.

Cedri Libanului, care sunt pomeniți în bibliă, că esistau pe timpul regelui Solomou, sunt fără indoială cei mai interesați arbori ai lumii. Astă-đ sunt numai șapte cedri. Pe timpul lui Hiram, regele Tirului, întregu muntele Liban era acoperit cu cedri. Hiram a dat lui David lemne de cedru pentru construirea palatului din Ierusalim. In anul 1550 călătorul Balon a găsit pe Liban 28 de cedri, Schultz în 1755 a găsit însé numai 20, Richarsohn la 1818 a găsit numai șapte, ultimul cedri ai lumii. Lamartine, care a călătorit prin Siria și Palestina, descrie cedri ats-fel: „Acești copaci sunt cele mai faimose monumente naturale ale pământului. Arabii cred, că cedri trăesc vecnic și numai mâna omenescă îi pote nimici. Acești uriași copaci — a căror etate pote să fiă de 4000 de ani — cresc pe piscurile Libanului, acolo unde încetează ori care altă vegetațiune. Ei au perit încetul cu încetul, s'au stins. Decă ar pute ei să vorbescă, de câte imperii dispărute, de câte popore și de câte religii ne-ar vorbi. Arabii și chiar Turcii — care nu prea au respect de reliqui — veneră cedri și nu-i atingă cu nici un fel de uneltă tăietore. Sunt legende între ei, care vorbesc de mari nefericiri întâplate unor omeni, care au tăiat cedri. Bétranii cedri au o înălțime de 20 până la 30 metri și o grosime de 10—13 metri. Tulpinele lor sure sunt pline de inscripțiuni de ale călătorilor din tote țările.“

Unu vaporu monstru. Din Glasgow, Englitera, se scrie, că actualmente se supune la încercări, pe riul Clyde, bastimentul cu roțe „Margareta“, care va face serviciul între Londra și Boulogne. Acestu bastimentu va pute să transpore 5,000 de călători pe Tamisa, 2,000 pe Manch. Este cel mai mare vaporu de călători din Englitera; duce 2,000 de tone, are o forță motrice de 7,000 de cai și merge cu iuțea de 21 până la 22 de noduri.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Iulie 1894.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Renta ung. de aur, Impr. cail. fer. ung.) and Price/Value.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scădemētū, care cresce cu cātū publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potū cumpēra în librăria Nicolae Ciurcu.

Cursul pieței Brașovū.

Din 25 Iulie 1895.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Banca rom. Camp., Argint român.) and Price/Value.

Curată reciprocitate. — Fără acționari.

Totū venitulū revine celorū asigurați.

Celū mai mare și bogatū institutū de bani din lume.

Fondulū de asigurare 907 milioṇe franci.

The Mutual advertisement featuring a diagonal banner with the company name and a hand pointing to the text. Includes details about life insurance and local agents.

Asigură viața

după modalitățile cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servesc:

Subdirecțiunea Ardelenă sēn agentura principală locală Brașovū, ulița Neagră Nr. 45.

A V I S U !

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potū face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-ărei luni.

Domnii abonați sē binevoiască a arăta în deosebi, când voiescū ea espedarea sē li-se facă după stilulū nou.

Domnii, ce se abonează din nou, sē binevoiască a scrie adresa lămuritū și sē arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Mersulū trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Maiu 1894.

Large railway schedule table with multiple columns for train types, destinations, and times. Includes sections for Budapest-Predeal, Budapest-Rusava-Vercerova, and Cucerdea-Oșorheiu-Regh.-sās.

Nota: Orelē insemnate în stānga stațiunilor sūt a se oeti de susū în josū, cele insemnate îndrepta de josū în susū. Numerii în cuadrăț cu linii mai negrii insemnă orelē de nopțe.